

Verdal kommune
Møteinnkalling

Administrasjonsutvalgets medlemmer

Det innkalles med dette til følgende møte:

Utvalg: Verdal Administrasjonsutvalg
Møtested: Kommunestyresalen, Verdal Rådhus
Dato: 18.02.2016
Tid: 09:30

Evt. forfall eller inhabilitet i noen av sakene, meldes til utvalgssekretær på epost: line.ertsas@verdalkommune.no eller telefon 740 48257. Varamedlemmer møter kun ved særskilt innkalling.

Møtet vil starte etter møte i lokal styringsgruppe for kommunereformen.

Verdal, 12. februar 2016

Bjørn Iversen
Ordfører(S)

Sakliste administrasjonsutvalgets møte 18. februar 2016

Saksnr	Innhold
PS 1/16	Godkjenning av møteprotokoll
PS 2/16	Kommunereformen- rådgivende folkeavstemming
PS 3/16	Orienteringer

Kommunereformen- rådgivende folkeavstemming

Saksbehandler: Jostein Grimstad	Arkivref: 2014/8125 - /
E-post: jostein.grimstad@verdal.kommune.no	
Tlf.: 74 04 82 59	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Verdal Administrasjonsutvalg	18.02.2016	2/16
Verdal formannskap	18.02.2016	14/16
Verdal kommunestyre		

Rådmannens innstilling:

Under forutsetning av at det foreligger intensjonsavtale med andre kommuner om kommunesammenslåing gjennomføres rådgivende folkeavstemming. Hensikten med folkeavstemming er at innbyggernes oppfatning om eksisterende alternativer blir hørt før kommunestyrets beslutningsprosess.

1. Folkeavstemmingen finner sted mandag 23. mai.
2. Valgstyret tillegges ansvaret for den praktiske gjennomføringen av folkeavstemmingen.
3. Det fastsettes samme regler for stemmerett som til kommunestyrevalg (valglovens § 2-2), dog med at nedre grense for stemmerett settes til 16 år (født i 2000).
4. Skjæringsdato for manntallsføring settes til 1. april 2016 dvs. at de som er manntallsført i Verdal pr 1. april 2016 kan avgi stemme ved folkeavstemmingen.
5. Det produseres ikke valgkort til folkeavstemmingen.
6. Manntallet legges ut til ettersyn på tilsvarende steder som ved ordinære valg (dvs. rådmannskontoret og servicekontoret), så snart det er tilgjengelig.
7. Valgstyret delegeres fullmakt til å bestemme den endelige utformingen på stemmesedler, men likevel slik at stemmesedlene er like i aktuelle kommuner.
8. Ordinær forhåndsstemming på servicekontoret i perioden 2. mai til og med 20.mai. Valgstyret oppnevner stemmemottakere og legger til rette for forhåndsstemmegivning i tråd med valglovens § 8-2 til § 8-5 så langt det er relevant.

9. Det brukes brevstemmegivning i stedet for normal tidligstemming, utenriksstemming og stemmegivning innenriks for de som ikke har mulighet til å avgi ordinære forhåndsstemme eller være til stede på valgdagen. Brevstemmer mottas fra 2. mai t.o.m. valgdagen kl 21.00. På grunn av manglende legitimasjonskontroll, behandles og telles disse stemmene tilsvarende regler for mottatte stemmer på valgdagen, d.v.s. etter at avkryssingsmanntallene er mottatt fra kretsene
10. Valgstyret får fullmakt til å fastsette tidspunkt for forhåndsstemmegivning på institusjon og hjemmestemming.
11. Stemmegivning på valgdagen foregår på de samme stedene som ved kommunestyrevalget 2015, dvs. ved Øra, Vinne, Stiklestad og Vuku. Valgstyret fastsetter tid for stemmegivning.
12. Bestemmelsene i kapittel 10 i valgloven om godkjenning av stemmesedler, opptelling og protokollering legges til grunn så langt det er relevant.
13. Valgstyret utarbeider en prosedyre for å behandle eventuelle klager på avstemmingen, herunder ekstern ankeinstans.
14. Det gis fullmakt til valgstyrets leder i samarbeid med administrasjonen å ta evt. avgjørelser som ikke er av prinsipiell betydning, herunder oppnevning av valgmedarbeidere, annonsering, frister ol.
15. Kostnadene for gjennomføring av rådgivende folkeavstemming regnskapsføres som politisk virksomhet og antas finansiert i form av omsøkte skjønnsmidler til formålet.

Vedlegg:

Kommunestyresak 113/15.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Kommunestyret vedtok i møte 14. desember 2014 i sak 113/15 bl.a.:
«Det er innbyggerne som eier kommunen. Før politisk sluttbehandling av utredningsresultatene skal det gjennomføres en rådgivende folkeavstemming om hvorvidt Verdal kommune skal bestå som selvstendig kommune, eller slå seg sammen med nabokommuner»

Folkeavstemmingen vil kun være rådgivende. Det er uansett kommunestyret som skal ta stilling til om kommunen skal gjennomføre en sammenslåing eller ikke. En folkeavstemming er også kun relevant om det er noe å ha folkeavstemming om, d.v.s. at dersom det ikke foreligger et alternativ til fortsatt selvstendig kommune er det ikke noe resultat å gjennomføre folkeavstemming om.

Gjennomføring av lokale rådgivende folkeavstemminger er innarbeidet praksis i det norske lokaldemokratiet, selv om slike folkeavstemminger ikke er lovregulerte. For å

synliggjøre denne muligheten er det etablert en prinsippbestemmelse for lokale folkeavstemninger i kommuneloven § 39 b. Lovhjemmelen er generell, slik at den ikke skal oppfattes som begrensende for kommunene.

Kommunelovens § 39b. Lokale folkeavstemninger sier:

«1. Kommunestyret eller fylkestinget kan selv bestemme at det skal avholdes rådgivende lokale folkeavstemninger.

2. Kommunene og fylkeskommunene plikter å rapportere de opplysninger som departementet finner er nødvendig for å offentliggjøre informasjon om lokale folkeavstemninger.»

Videre sier Inndelingslova § 10 at innbyggerne bør høres før kommunestyrene gjør vedtak om en eventuell sammenslåing. Slike høringer kan gjøres på mange ulike måter, som ved folkeavstemming, opinionsundersøkelser, innbyggerundersøkelser, møte eller lignende.

Valgloven har ingen bestemmelser som regulerer gjennomføringen av lokale folkeavstemninger. Valgmyndighetene i den enkelte kommune er selv ansvarlige for gjennomføringen. Det kan være naturlig å ta utgangspunkt i valglovens bestemmelser og gjøre disse gjeldende så langt de passer.

Kommunestyret må selv fastsette regelverket for en folkeavstemming etter kommuneloven § 39 b, herunder regler for hvem som har stemmerett og adgangen til å klage. Det vil være naturlig å legge til grunn prinsippene valglovgivningen er basert på, både nasjonalt og internasjonalt. Venezia-kommisjonen vedtok i mars 2007 ”Code of good practice on referendums”. Disse er basert på internasjonale prinsipper for valggjennomføring, og gjelder ved valg både på nasjonalt og lokalt nivå. Dette innebærer blant annet at kommunen bør sikre at prinsippet for allmenn stemmerett og hemmelig stemmegivning etterleves også ved folkeavstemninger, slik kravet er ved ordinære politiske valg.

Det er etter kommuneloven § 39 b rapporteringsplikt for kommunene som gjennomfører lokale folkeavstemninger. Statistisk sentralbyrå står for innsamling av data. Det skjer i forbindelse med den årlige KOSTRA-rapporteringen (Kommune-Stat-Rapporteringen), som har svarfrist i februar året etter at avstemmingen er avholdt.

Hvis man legger til grunn valglovens bestemmelser skal/bør følgende spørsmål avgjøres av kommunestyret:

- At det skal være folkeavstemming (besluttet 14. desember 2015)
- Spørsmålet det skal stemmes over
- Valgdag (er)
- Valgstyre
- Stemmerett
- Forhåndsstemmegivning
- Brevstemming
- Valgets gyldighet

Følgende spørsmål kan kommunestyret velge å delegere:

- Manntall
- Stemmesedler
- Stemmestyrer og valgfunksjonærer
- Stemmegivning på valgdagen
- Prøving av stemmegivning og stemmesedler, opptelling, protokollering m.v.
- Klage.

Vurdering

Hele prosessen med kommunereformen i denne fasen avsluttes i Verdal med kommunestyresak 20. juni. Innstilling kommer da fra formannskapsmøte 9. juni, og det tilsier at rådmannens saksframlegg må være ferdig for utsending 1. juni. Det er en meget streng tidsplan for forhandlinger, informasjon om resultat (intensjonsavtalen), utarbeiding av beslutningssak o.s.v.

Valgdag

En folkeavstemming må være så sent som mulig i prosessen, slik at mulighetene for informasjon til innbyggerne er så gode som mulige, men samtidig så tidlig at resultater kan bearbeides og settes i beslutningsstruktur. Ut fra dette er naturlig skjæringspunkt en av dagene 23., 24., eller 25. mai. Mandag er den tradisjonelle valgdagen i Norge, og ut fra det en egnet dag. Dette har også KS Nord-Trøndelag uttalt seg om, og det ligger anbefaling om at mandag 23. mai gjøres til valgdag i kommunene i fylket.

Valgstyre

Etter valgloven skal det være et valgstyre i hver kommune, som skal stå for den praktiske gjennomføringen av valg til storting, fylkesting og kommunestyre. Dette blir valgt etter konstituering av kommunestyret. Rådmannen vil foreslå at valgt valgstyre får ansvaret for å gjennomføre folkeavstemmingen.

Stemmerett

Valgloven operer med to sett av kriterier for å ha stemmerett som gjelder for henholdsvis stortingsvalg og valg til kommunestyre/fylkesting. Ved stortingsvalg har norske statsborgere som vil ha fylt 18 år innen utgangen av valgåret, ikke har mistet stemmeretten etter Grunnloven § 53 og som er, eller har vært, folkeregistrert/bosatt i Norge, stemmerett.

Ved valg til kommunestyre og fylkesting har i tillegg personer som ikke er norske statsborgere, men for øvrig fyller vilkårene, stemmerett dersom de har stått innført i folkeregisteret som bosatt i Norge de tre siste årene før valgdagen eller er statsborger i et annet nordisk land og er blitt folkeregistrert/bosatt i Norge senest 30. juni i valgåret. For å utøve stemmeretten må velgeren være innført i manntallet.

Det foreslås å legge kriteriene for stemmerett til kommunestyre/fylkesting til grunn for hvem som skal ha stemmerett ved folkeavstemmingen. Samtidig er det brukt ressurser på å engasjere ungdommer i spørsmål om kommunesammenslåing, og poenget med at det er «ungdommen som er framtida og som skal leve i kommunestrukturen» må i denne saken vurderes som høyst relevant. Rådmannen går derfor inn for at skal gis stemmerett til de som i løpet av valgåret fyller 16 år (født i 2000) også. Dette gir også ungdommene anledning til å «lære seg» å bruke stemmeretten i et annet spørsmål enn de tradisjonelle tingsvalgene.

Skjæringsdato for nordiske statsborgere settes til 1. april 2016. Samme dato brukes som skjæringsdato for manntallsføring. Det vil si at for å ha stemmerett ved folkeavstemmingen i Verdal må velgeren være registrert bosatt den 1. april (altså skjæringsdato).

Manntall

Det er skatteetaten som er folkeregistermyndighet i Norge og som har de opplysninger som er nødvendige for å lage et manntall (oversikt over stemmeberettigede personer pr en gitt dato). Dette har vi tidligere fått (ved ordinære valg) gjennom det sentrale elektroniske valgsystemet (EVA) som alle kommuner har tilgang til, men vi har fått tilbakemelding fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag at dette systemet ikke vil bli tilgjengelig ved gjennomføring av folkeavstemminger. Manntallet må derfor bestilles fra Skattedirektoratet direkte fra den enkelte kommune. Det vil fortsatt være mulig å følge valglovens bestemmelser når det gjelder utlegging av manntallet til offentlig ettersyn (§ 2-6), og rådmannen tilrår at manntallet legges ut til offentlig ettersyn på Servicekontoret og rådmannskontoret (som ved ordinære valg). Det vil ikke være mulig å produsere å sende ut valgkort.

Krav om retting, innføring av stemmeberettigede bosatt i utlandet og underretning om endringer i manntallet skal skje i tråd med valglovens §§ 2-7 og 2-8 og behandles av valgstyret.

Bestilling av manntall skjer ved skriftlig søknad til Skatt Midt med opplysninger om hvilke opplysninger vi skal ha. Vi må påregne 3-4 ukers behandlingstid. Til kommuner som skal avholde rådgivende folkeavstemming består leveransen av:

- Uttrekk av stemmeberettigede
- Utleggingsmanntall i PDF-format
- Avkryssingsmanntall (i flere alternativ – hele kommune og kretsvis).

Stemmesedler

Stemmesedler ved folkeavstemminger kan utformes på to måter:

- En stemmeseddel der det krysses av for enten Ja eller Nei (la være å sette kryss = blank stemme).
- En stemmeseddel med Ja, en med Nei og en blank.

Fordelen med alternativ a) er at man trenger færre stemmesedler (en pr. stemmeberettiget innbygger i stedet for en av hver) som er billigere og mer praktisk. Den endelige utformingen av stemmesedlene og om de skal utformes i henhold til pkt. A eller pkt. B – og tilpasset det foreliggende forhandlingsresultat - delegeres til valgstyret.

Forhåndsstemmegivning

Kapittel 8 i valgloven gir detaljerte bestemmelser om forhåndsstemmegivningen ved ordinære valg. Dette omfatter blant annet perioden for forhåndsstemmegivning, hvem som kan motta forhåndsstemmer, på hvilke steder det kan mottas forhåndsstemmer og framgangsmåten ved stemmegivning. Det anses å være hensiktsmessig å følge disse bestemmelsene så langt det er relevant.

Den viktigste forskjellen mellom forhåndsstemmegivning ved ordinære valg og den vedtatte folkeavstemmingen er at man ved ordinære valg har en lovbestemt periode for forhåndsstemmegivning og at det er valglokaler tilgjengelig i hele landet. For folkeavstemmingen må kommunestyret besluttet om det skal være anledning til å stemme på forhånd og når forhåndsstemmingen skal starte. Det vil heller ikke være praktisk mulig å ha valglokaler andre steder enn i de kommunene der folkeavstemmingen skal avholdes.

Ved ordinære valg åpner forhåndsstemmegivningen 10. august, dvs. om lag en måned før valgdagen, og slutter fredagen før valgdagen. Dette tilsier i seg selv oppstart rundt 1. mai for forhåndsstemmegivning til folkeavstemmingen. Samtidig er det viktig at grunnlaget for folkeavstemmingen, selve intensjonsavtalen, er godt kjent før avstemmingen tar til. Avtalen skal etter planen foreligge medio mars, men det må påregnes noe tid til klargjøring og publisering. Det er også viktig at det settes av tid til informasjon og utdyping av innholdet i avtalen, folkemøter o.l. Det anbefales derfor å ha forhåndsstemming på hverdager fra og med 2. mai til og med 20. mai. Det legges til rette for forhåndsstemming i institusjon og videregående skole i tillegg til hjemmestemming.

I valglovens § 8-1 (4) åpnes det for at velgere som ikke kan avgi stemme i perioden for forhåndsstemmegivning eller på valgdagen kan henvende seg til kommunen og avgi stemme tidligere. Det foreslås at man ikke åpner for denne muligheten ved den vedtatte folkeavstemmingen, blant annet fordi det vil være forholdsvis kort tid fra beslutningsgrunnlaget (ferdig intensjonsplan) og forhåndsstemmegivningen starter.

Brevstemming

Valglovens § 8-2 (4) åpner for at velgere som oppholder seg i utlandet og som ikke har mulighet til å oppsøke en stemmemottaker kan avgi stemme pr. post. Andre kommuner (blant annet Bjugn) som har avholdt folkeavstemming utenom ordinært valg, har åpnet for bruk av poststemme for velgere som oppholder seg i utlandet eller andre deler av landet, og som ikke ha anledning til å «komme hjem» i løpet av den perioden forhåndsstemmegivningen pågår. Det anbefales å åpne for brevstemming, og la valgstyret utarbeide nødvendige prosedyrer for dette.

Stemmegivning på valgdagen

Kapittel 9 i valgloven gir detaljerte bestemmelser om stemmegivning på valgdagen ved ordinære valg. Dette omfatter blant annet tid og sted for stemmegivning, organisering, ordensregler og prosedyrer for stemmegivning. Det anses å være hensiktsmessig å følge disse bestemmelsene så langt det er relevant.

Det tilrås av rådmann å bruke de stemmekretsene som ble brukt under kommunestyrevalget 2015, dvs:

- Øra
- Vinne
- Stiklestad
- Vuku

Siden det er snakk om en folkeavstemming og ikke et listevalg, kommuner valglovens § 9-3 (4) ikke til anvendelse, slik at kommunestyremedlemmer også kan være valgfunksjonærer.

Prøving av stemmegivning og stemmesedler, opptelling, protokollering m. v

Kapittel 10 i valgloven gir detaljerte bestemmelser om godkjenning av stemmesedler, opptelling og protokollering. Det anbefales å følge disse bestemmelsene så langt det er relevant.

Klage

Ved ordinære valg har alle som har stemmerett klagerett. Dersom klagen gjelder spørsmål om stemmerett eller adgangen til å avgi stemme, har også den som ikke er blitt manntallsført klagerett. Klagen skal være skriftlig og fremsettes senest 7 dager etter valgdagen til valgstyret. Departementet er øverste klageinstans.

Det bør gis klageadgang også ved en folkeavstemming og av troverdighetshensyn bør det også legges opp til at dette kan skje til en instans utenfor aktuelle kommuner. Dette spørsmålet tas opp med fylkesmannen med sikte på finne en tilfredsstillende ordning.

Prøving av valgets gyldighet

Ved ordinære valg skal det nyvalgte kommunestyret treffe vedtak om kommunestyrevalget er gyldig. Kommunestyret skal hjemme valget ugyldig hvis det er

begått feil som antas å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene og som det ikke er mulig å rette. Departementet vil i så fall påby omvalg.

Ettersom det her er snakk om en rådgivende folkeavstemming der selve vedtaket i saken som høres skal gjøres av kommunestyret anses det som unødvendig å etablere egen prosedyre for å prøve valgets gyldighet.